

Beslut att inte tillämpa GC-kalk 2020.1

– Verksgemensamt beslut

Beslut

GC-kalk 2020.1 är den senaste versionen av verktyget GC-kalk och ska efter 2020-12-22 inte användas för samhällsekonomiska kalkyler i Trafikverket.

Bakgrund

GC-kalk var främst tänkt att användas för åtgärder som innebär separering mellan bil- och cykeltrafik vilket kalkylverktyget inte längre gör med ett tillfredställande resultat. Nedan följer ett antal begränsningar som har upptäckts i verktyget:

- I vissa fall är antalet cykelresor i jämförelsealternativet i princip obefintligt på grund av stora trafikflöden och/eller ingen vägren. Byggnation av cykelbanor i dessa miljöer innebär en mycket stor relativ ökning av antalet cykelresor, något som GC-kalk för närvarande inte kan hantera på ett tillfredställande sätt.
- Då nygenerering av cykelresor vid en åtgärd sker så är det negativt för kalkylen. GC-kalk indikerar i därför att det är bättre att inte cykla om det är så att du inte redan gör det. Nuvarande förvaltare anser inte att det är ett rimligt resultat, vilket i kombination med föregående punkt kalkylerna.
- Vid förbättringar av befintliga cykelbanor fångas inte de nyttor som en standardhöjning innebär och kalkylresultaten riskerar därmed att snedvridas.
- Tidigare riktlinjer har beskrivit att GC-kalk bör enbart användas för enklare cykelåtgärder på landsbygd, och bör inte användas i stadstrafik. Även den här typen har enkla cykelåtgärder har visat sig bristfällig då hastigheten på vägsträckan är helt avgörande för
- GC-klak har begränsade möjligheter att hantera åtgärder som går i ny sträckning. Problem uppstår om exempelvis ÅDT (motortrafik) ändras från JA till UA.
- GC-kalks kalkylresultat är väldigt känsliga för ändrade hastighetsbegränsningar (motorfordon) på länk. Resultat från åtgärder som medför sådana förändringar bör därför tolkas med försiktighet.

För att läsa mer om modellen och dess brister, se Maria Börjessons utvärdering¹.

¹ Börjesson, M. (2018). *Samhällsekonomiska kalkyler för cykelåtgärder*. VTI PM.

Samråd och sakgranskning

Nuvarande förvaltare samt tidigare förvaltare till GC-kalk har sakgranskat verktyget och ställt sig bakom att inte tillämpa GC-kalk i dess nuvarande form. Beslutet har beretts med medarbetar på PLee samt med Peo Nordlöf, senior rådgivare på PLev

Riskhantering

Risken med att inte bruka ett verktyg är att ej beräknade effekter lätt övervärderas eller undervärderas, och det blir svårare att göra en jämförbar samlad bedömning.

Kommunikation och implementering

Följden av beslut är att GC-åtgärder kan redovisas i en samlad effektbedömning utan samhällsekonomisk kalkyl alternativt en samlad effektbedömning med samhällsekonomisk kalkyl upprättad med handkalkyl. Väljer man att genomföra en handkalkyl skall den göras enligt ASEK och Trafikverkets effektkatalog. Undantag från effektsamband i Trafikverkets effektkatalog ska särskilt motiveras.

Trafikverket har publicerat en rapport om ej beräknade effekter som kan användas för samlande effektbedömningar.

Vid implementering av beslutet så tas GC-kalk 2020.1 och dess manual bort från Trafikverkets externa hemsida. På hemsidan kommer i stället informationen ovan att publiceras.

Hélène Bratt Wettergren